

Stok ve Maliyet Değerleme Yöntemleri

I. Fiili Maliyet Yöntemi

II. Ortalama Maliyet Yöntemi

A. Basit Ortalama Maliyet Yöntemi :

Bu yöntemde satın alınan ya da imalata verilen ilk madde ve malzemenin miktarı önemli olmaksızın bütün alımların birim maliyetlerinin basit aritmetik ortalaması alınır. Bulunan değer dönem sonu stoklarının değerlemesinde birim maliyet olarak dikkate alınır

B. Basit Ağırlıklı Ortalama Maliyet Yöntemi :

Bu yöntemde maliyet, varsa dönem başı mal mevcudu ve dönem içerisinde alınan malların toplam maliyetlerinin toplam mal miktarına bölünmesi ile tespit edilir. Bu yöntem basit ortalama maliyet yöntemine göre daha sağlıklı sonuçlar verir ve fiyat değişimlerini birim maliyete ve dönem sonu stoklara yansıtır

C. Hareketli Ağırlıklı Maliyet Yöntemi :

Bu yöntemde her yeni alış, satış ve üretime verilişte stokta bulunan mal, ilk madde ve malzemenin ortalama birim maliyeti hesaplanarak çıkışlar bu maliyetlerle değerlendirilir. Bu yöntemi uygulayabilmek için işletmelerin kayıtlarını sürekli envanter yöntemine göre oluşturmaları gerekecektir. Yöntemin uygulanması, sürekli ve düzenli envanter tutulmasını gerektirir.

III. İtibari Maliyet Yöntemi

A. FIFO (First In First Out) Yöntemi :

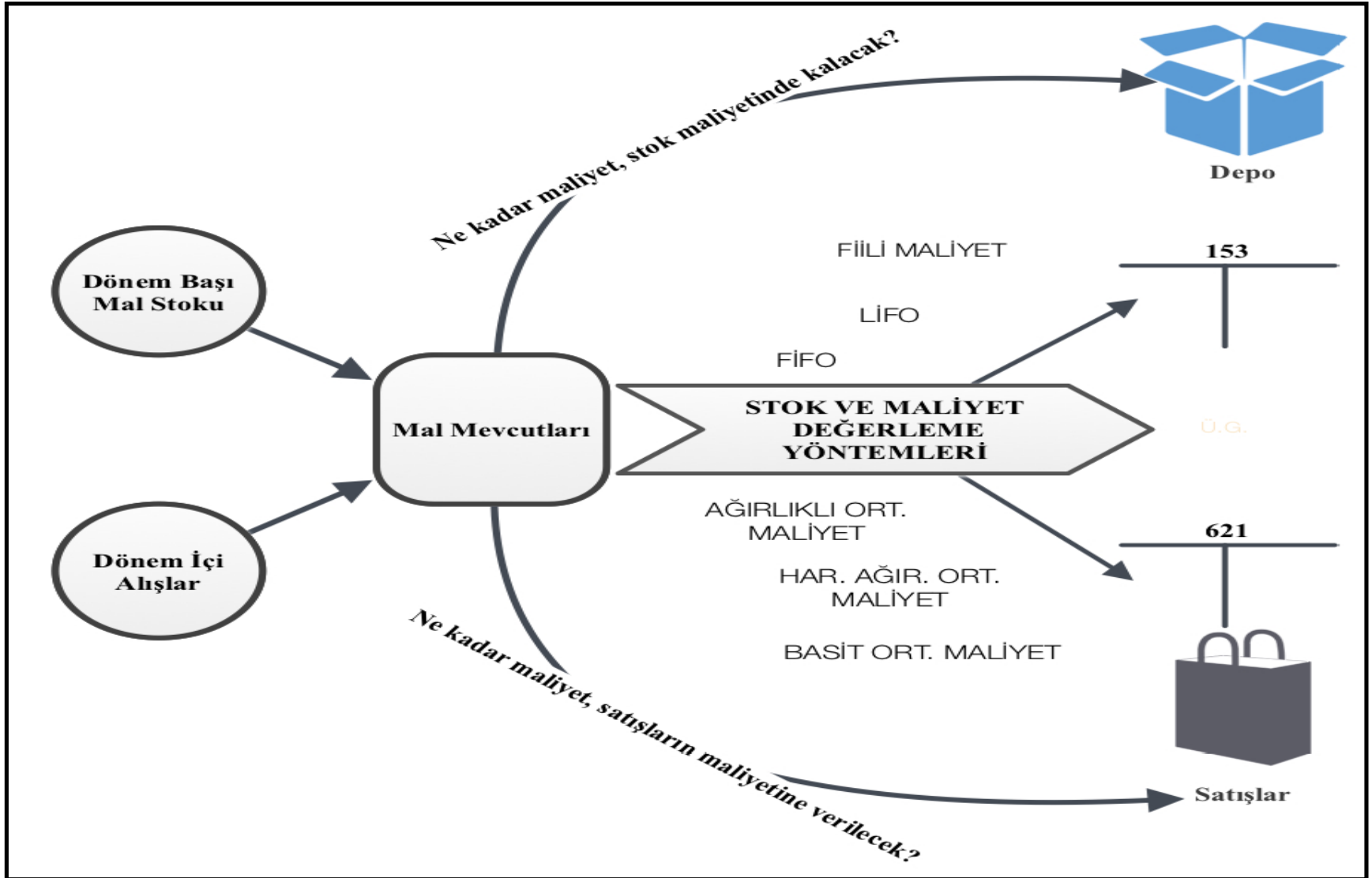
Bu yöntemde, satılan veya üretime verilen malların, ilk giren mallardan olduğu varsayılır. Yani malların giriş sırasına göre çıktığı varsayılır. Dolayısıyla, dönem sonu stokunun son partilerden kaldığı düşünülür. Böylece dönem sonu stoku son partilerin maliyeti ile değerlendirilmiş olur.

B. LIFO (Last In First Out) Yöntemi:

Bu yöntemde, yukarıdaki FIFO yönteminin aksine, ambardan çıkışların ambara son giren mallardan yapıldığı varsayılır.

Bu yöntemin uygulandığı işletmelerde dönem sonu mal mevcudunun maliyeti, ilk giren stokların maliyeti ile değerlendirilmiş olur. **VUK açısından kaldırıldı**

Stok ve Maliyet Değerleme Yöntemleri

Stok ve Maliyet Değerleme Yöntemleri

Örnek : (Y) Ticaret İşletmesinin, 2013 yılındaki (A) malına ilişkin ticari mal bilgileri aşağıdaki gibidir.

İŞLEM/ TARİH	MİKTAR	BİRİM FİYAT	TUTAR
Dönem Başı Stok 01.01.2013	900	2,00	1.800,00
Alış-1 15.02.2013	400	2,50	1.000,00
Alış-2 15.06.2013	500	2,00	1.000,00
Satış-1 15.07.2013	1.200	-	-
Alış-3 15.09.2013	200	2,5	500,00
Alış-4 15.10.2013	200	3,00	600,00
Satış-2 15.11.2013	250	-	-
Toplam Mevcut			4.900,00

(Y)Ticaret İşletmesinin 2013 yılı ticari mallarının satılan ticari mal maliyetini ve dönem sonu stok değerini FİFO/LİFO/Ağırlıklı Ortalama Maliyet ve Hareketli Ağırlıklı Ortalama Maliyet yöntemlerine göre hesaplayınız ?

FIFO- İlk Giren İlk Çıkar

İŞLEM/ TARİH	GİREN			ÇIKAN			KALAN		
	Miktar	B. Fiyat	Tutar	Miktar	B. Fiyat	Tutar	Miktar	B. Fiyat	Tutar
Dönem Başı Stok 01.01.2013	900	2,00	1.800,00	-	-	-	900	2,00	1.800,00
Alış-1 15.02.2013	400	2,50	1.000,00	-	Ü.G. -	-	900 400	2,00 2,50	2.800,00
Alış-2 15.06.2013	500	2,00	1.000,00	-	-	-	900 400 500	2,00 2,50 2,00	3.800,00
Satış-1 15.07.2013	-	-	-	900 300	2,00 2,50	2.550,00	100 500	2,50 2,00	1.250,00
Alış-3 15.09.2013	200	2,50	500,00	-	-	-	100 500 200	2,50 2,00 2,50	1.750,00
Alış-4 15.10.2013	200	3,00	600,00	-	-	-	100 500 200 200	2,50 2,00 2,50 3,00	2.350,00
Satış-2 15.11.2013	-	-	-	100 150	2,50 2,00	550,00	350 200 200	2,00 2,50 3,00	1.800,00
+									
S.T.M.M=				3.100,00			DÖN. SONU STOK MALİYETİ		1.800,00

LİFO- Son Giren İlk Çıkar

İŞLEM/ TARİH	GİREN			ÇIKAN			KALAN		
	Miktar	B. Fiyat	Tutar	Miktar	B. Fiyat	Tutar	Miktar	B. Fiyat	Tutar
Dönem Başı Stok 01.01.2013	900	2,00	1.800,00	-	-	-	900	2,00	1.800,00
Alış-1 15.02.2013	400	2,50	1.000,00	-	Ü.G. -	-	900 400	2,00 2,50	2.800,00
Alış-2 15.06.2013	500	2,00	1.000,00	-	-	-	900 400 500	2,00 2,50 2,00	3.800,00
Satış-1 15.07.2013	-	-	-	500 400 300	2,00 2,50 2,00	2.600,00	600	2,00	1.200,00
Alış-3 15.09.2013	200	2,50	500,00	-	-	-	600 200	2,00 2,50	1.700,00
Alış-4 15.10.2013	200	3,00	600,00	-	-	-	600 200 200	2,00 2,50 3,00	2.300,00
Satış-2 15.11.2013	-	-	-	200 50	3,00 2,50	725,00	600 150	2,00 2,50	1.575,00

Ağırlıklı Ortalama Maliyet

İŞLEM/ TARİH	GİREN			ÇIKAN			KALAN		
	Miktar	B. Fiyat	Tutar	Miktar	B. Fiyat	Tutar	Miktar	B. Fiyat	Tutar
Dönem Başı Stok 01.01.2013	900	2,00	1.800,00	-	-	-	900	-	-
Alış-1 15.02.2013	400	2,50	1.000,00	-	-	-	1.300	-	-
Alış-2 15.06.2013	500	2,00	1.000,00	-	-	-	1.800	-	-
Satış-1 15.07.2013	-	-	-	1.200	-	-	600	-	-
Alış-3 15.09.2013	200	2,50	500,00	-	-	-	800	-	-
Alış-4 15.10.2013	200	3,00	600,00	-	-	-	1.000	-	-
Satış-2 15.11.2013	-	-	-	250	-	-	750	-	-
Toplam	2.200	-	4.900,00	1.450	2,2272	3.229,55	750	2,2272	1.670,45

$$\text{AOM} = \frac{4.900,00}{2.200} = 2,2272 \text{ TL}$$

Hareketli Ağırlıklı Ortalama Maliyet

İŞLEM/ TARİH	GİREN			ÇIKAN			KALAN		
	Miktar	B. Fiyat	Tutar	Miktar	B. Fiyat	Tutar	Miktar	B. Fiyat	Tutar
Dönem Başı Stok 01.01.2013	900	2,00	1.800,00	-	-	-	900	2,00	1.800,00
Alış-1 15.02.2013	400	2,50	1.000,00	-	-	-	1.300	2,1538	2.800,00
Alış-2 15.06.2013	500	2,00	1.000,00	-	-	-	1.800	2,1111	3.800,00
Satış-1 15.07.2013	-	-	-	1.200	2,1111	2.533,33	600	2,1111	1.266,67
Alış-3 15.09.2013	200	2,50	500,00	-	-	-	800	2,2083	1.766,67
Alış-4 15.10.2013	200	3,00	600,00	-	-	-	1.000	2,3666	2.366,60
Satış-2 15.11.2013	-	-	-	250	2,3666	591,67	750	2,3666	1.775,00
				S.TMM=			DÖN. SONU STOK MALİYETİ		
				3.125,00			1.775,00		
				+					

Değerleme Yöntemlerinin Karşılaştırılması

DEĞERLEME YÖNTEMLERİ	S.T.M.M.	D.S. STOK DEĞERİ	TOPLAM
1 FİFO-İlk Giren İlk Çıkar Yöntemi	3.100,00	1.800,00	4.900,00
2 LİFO-Son Giren İlk Çıkar Yöntemi	3.325,00	1.575,00	4.900,00
3 Ağırlıklı Ortalama Maliyet Yöntemi	3.229,55	1.670,45	4.900,00
4 Hareketli Ağırlıklı Ortalama Mal. Yöntemi	3.125,00	1.775,00	4.900,00